



BORBA ZA ODPRAVO kontrole nad stanarino je sedaj ena izmed zadnjih za uničenje vojnih regulacij. Celo pred belo hišo so že piketirali proti kontroli nad hišnimi gospodarji, kajti stanarino bi radi dvignili po mili volji. Gornje je skupina iz Detroita, ki je šla piketirati pred belo hišo. Ker so s takimi potovanji stroški, se zdi, da imajo tle piketi od svojih stanovanjskih hiš že sedaj precejšnje dohodke.

Boj za kontrolu nad oljnimi viri se poostruje

Sovjetska unija poseduje samo 9% petrolojskih rezerv, anglo-ameriški-nizozemski interesi pa 86% odstotkov. — Spletke "oljne" diplomacije

Dolgo let so petrolejna ležišča v Afriki, Aziji in v Evropi kontroliрali Angleži. Pod carizmom tudi v Rusiji. Pa tudi v Mehiki in v drugih deželah latinske Amerike, kjer že so izsledili oljne vire. Medtem se je razvila v ogromno, orjaško korporacijo ameriška Standard Oil, v tako veliko in monopolistično, da se je na ukaz zveznega sodišča moral razdeliti v več delov. Kršila je protitrustni zakon, pa so misili, da ako se en del te korporacije inkorporira v New Jerseyju, drugi v Indiani in tretji v Californiji, pa bo "razbita". Res je sedaj razdeljena v tri dele, ki pa delujejo vzajemno. Ta in druge ameriške oljne družbe so pogledale za oljnimi viri tudi v drugih deželah in posegle so na mednarodni oljni trg z vso silo.

Angleži prznali novo situacijo

Angleži so nekaj časa z ameriškim družbam skušali konkurirati in jih izpodriniti, nato pa uvideli, da bo za vse več dobčka, če se z ameriškimi tekmoči sporazumejo, si trg sorazmerno razdele in zvišajo cene. Tako se je zgodilo. Sedaj so angleške, ameriške in nizozemske polja svetovni kartel.

Zed. države same so ogromna odjemalka na oljem trgu. Kurirovo olje namesto premoga se čezdaje bolj uporablja celo na naših železnicah. Imamo velik avionski promet in dežela je preprečena s tlakovanimi cestami, ki so dan za dan polne tovornih in osebnih avtom.

Za varovanje naših rezerv Notranji departement, ki ima v področju kontrolo nad tem pridom virom, podpira stremljenja ameriških družb za črpjanje petrolojskih rezerv v drugih deželah, da bodo tukajanje čimdalje tarajale. In tako naše oljne interese v raznih krajih po svetu ščiti naš state department s svojo diplomacijo. Sedaj imamo v Sredozemskem morju tudi močno mornarico ter bojno letalstvo. Kajti vnanja politika kakšne dežele veliko šteje le, ako ima v svojem ozadju močno oboroženo silo. To imamo in pa šte atomske bombe po vrhu.

Rusija, budna

V Moskvi oljno situacijo dobro pozorno. In ker se že gre za kontroliranje svetovne petrolojske rezerv, Sovjeti smatra, da je tudi ona upravičena do svojega deleža, ne samo angleške ter ameriške družbe. Toda

te družbe Rusije nočejo zraven. Saj so angleški in ameriški diplomi zelo godrnjali, ko sta kontrolo nad oljnimi viri v Rumuniji vzeli rumunski ter sovjetski vlada. Prej jih je posevala angleška družba, med vojno pa so služili Hitlerju. Enako se je sovj. vlada pobotala za kontroliranje oljnih naprav na Ogrskem. Bile so last ameriške Standard Oil. Rusija je vzela precejšen delež olja tudi iz avstrijskih vrelcev. Anglo-ameriška vojska oblast je Rusijo posvarila, da nima pravice izčrpavati Avstrijo.

Oljna bogastva pod kontrolo dveh držav

Nedavno je londonski tedenik "Economist" v uredniškem članiku poudarjal, da Rusijo skrbi, ker njene petrolojske rezerve znašajo samo 9 odstotkov od skupne količine vseh znanih oljnih ležišč po svetu, kar je veliko premašo, kadar se industriализira in si zgradi moderno cestno omrežje za motoriziran tornini in osebni promet.

Zed. države in Anglija, skupno z Nizozemsko, kontrolirajo 86 odstotkov vse znane petrolojske rezerve po svetu. To ne pomeni samo bogastva temveč tudi silo in moč.

Rusija pod carizmom je imela zelo slaba pota, z izjemo v glavnih mestih. Nova Rusija jih gradi, toda med vojno so ji bila uničena. Njen prorjet je že vedno odvisen največ od železnic. Toda njeni načrti določajo prav (Konec na 5. strani.)

POLITIKA USA NA KITAJSKEM JE MED KITAJCI BREZ TRDNIH TAL

V decembri je v raznih kitajskih mestih zavalo demonstriranje proti umešavanju Zed. držav v kitajske razmere. Vršile so se demonstracije proti našim marinom in Byrnesovi politiki za omreženje Kitajske v ameriški imperializem — vsaj tako to taktiko naše vlade označujejo kitajski nacionalisti — v Šangaju, v Nankingu in v Pekingu. To niso "komunistična" mesta, ampak kraji, ki jih vlada oziroma jih je vladal po mili volji diktator Čiang Kai-šek.

Če kdo, so Zed. države Kitajski veliko pomagale. Ampak šele od kar so nam Japonci šli na živce. Tudi sicer že prej, a ob enem smo zlagali Japonsko s starim železom, z oljem in drugim takim materialom, ki ji je služil za oboroževanje. Pošiljali smo ga jih skoraj tik do njenega napada na Pearl Harbor. In ob enem pa vseskozi posojevali Kitajski v njeni obrambi vojni.

Toda posojevali smo režimu, ki je bil diktatorski in korumpiran do dna ter zatiral vsako skupino, ki je hotela poštenost v vladi in socialno pravičnost za kitajске mase.

Ko smo bili pritegnjeni v vojno, smo pomagali Kitajski tudi z letali in z letalci in tudi precej naših marinov ter inžinierskih oddelkov smo ji poslali. In pa častnikov ter ekonomskih veščakov.

Po vojni z Japonsko smo svoje posadke na Kitajskem celo ojačali in se lotili preurediti to — po prebivalstvu največjo deželo na svetu — po okusu vnanje politike našega državnega departmента. Pa ni šlo. Čiang Kai-šek se je ves čas med vojno brigal veliko bolj kako ugnati takezvane kitajske komuniste kot pa Japonce. Naša vlada mu to ni odobravala, pa je skušala s svojimi emisarji napraviti spravo med tem spornima silama. Ni ji uspelo. Že zaradi tega ne, ker je ob enem oboroževala Čiang Kaiškovo armado ter jo vežbala še tudi po vojni bolj kot prej — torej proti "komunistom".

V namenu, da ohranimo Kitajsko pod svojo sfero, smo potresili na statine in statine milijenov dolarjev, seveda v veri, da će ostane Kitajsko pod našim vplivom, bo ohranjena tudi za naš trg.

Toda hvalejnost ljudstva pa si nismo ohranili. In tako so se začele koncem decembra in prve dni januarja v glavnih kitajskih mestih demonstracije proti nam. Množice so vzklikale, "doli z ameriškim imperializmom!" "Ven z ameriškimi svinjam — izženimo posiljevalce naših deklett!" "Kitajska ni ameriška kolonija!" itd.

K sreči teh demonstracij Washington ne more prisovati komunistom, kojti vprizarjali so jih nacionalisti, protikomunistični kitajski študentje. In to toliko bolj jasno priča, kako nezdava je ameriška politika na Kitajskem. In vrh tega neznanco draga.

TRUMANOV POSLANIK PRI PAPEŽU ZA VEČ POMOČI GLADNI ITALIJI

Myron C. Taylor, ki ga je že predsednik Roosevelt imenoval za svojega osebnega poslanika pri papežu, potem pa ga je na isto mesto imenoval Rooseveltov naslednik Truman, je dne 2. januarja dejal, da Italija gladuje in je v interesu naše dežele, da jo pomagamo.

Taylor je bil pred imenovanjem za ameriškega diplomata v Vatikanu glavar tukajnjega jeklarskega trusta. Po veri je protestant, torej ni bil poslan v "večno mesto" iz kakih verskih

temveč iz povsem diplomatskih nagibov.

V izjavi časniki v New Yorku je Taylor po vrnitvi iz Italije dejal, da je vredno potmagati ne samo s stališča humanitarnosti, pač pa tudi vsed njenje velike strategične važnosti v Sredozemlju.

Zato je za Ameriko zelo pomembno, da se Italiji pomaga priti gospodarsko na noge, je izjavil Taylor. S tem je misil, tako tega ne storimo, bodo deželo doble v roke levčarske stranke, iztrebile bodo privilegirane

V teh predlogah je določeno, da ne sme nobena unija oklicati stavko nenadoma, temveč pričeti z njo še mesec dni po tem, ko jo okliče, aka se spora prej ne poravnava.

V mnogih obratih, od katerih je odviana javna blaginja, bi bile stavke na podlagi teh osnutkov s plosk prepovedane.

Zelo se delodajalcu vznemirja, da vsled obilnih tožb proti njim za zaostalo plačo. Po neki pojavni, ki je odobrilo tudi vrhovno sodišče, je delodajalec dolžan plačati delavcu štih od časa, ko stopi na kompanijsko zemljo, ne pa še od časa, ko je že pri svojem stroju, ali v entri

Navijanje cen po vojni bo imelo za deželo težke posledice

Zivljenske potrebščine so stale v minulem letu še enkrat toliko kot leta 1941, predno je ta dežela bila pritegnjena v vojno.

Ta postavka se po vladnih podatkih tiče le grocerije, ki jo donašajo domov hišne gospodinj.

Ker so živila v potroških po-

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Premier Alcide de Gasperi je minulih nedelj dospel z letalom iz Rima v Washington, da pridobi našo vlado za več pomoči Italiji. Ljudstvo v italijanskih mestih demonstrira, zločini se mnoge in potrebščine se dobre le še na črnem trgu. Je zares žalostno v Italiji in de Gasperi ameriške vladne kroge svari, da ako se ji ne pošije živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh deželah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V obeh dežalah sta dinastiji trdni, ni pa trdnova v Grčiji. Kajti njenega kralja je še Filip, ki je bil za živil v zadostni meri, in če ji ne pomagamo obnoviti industrije, se bo masa obrnila h komunistom za izhod. Nekaj radio komentatorjev je dejal, da stranjenje s komunizmom naše občinstvene najlagje omehča. De Gasperi je vodja krščanske (katoliške) demokratske stranke, ki je bil na tak veliki princ ali magari norveški princ. V

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DŽLAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Indija Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75

za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$2.50; za pol leta \$2.00.

Vsi nakopiči in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$2.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Anglo-ameriška politika v Španiji se bo izjavila

J. Alvarez del Vayo, ki je bil v španski republiki precej časa minister v njenih zadav, pravi v reviji "Nation", da je anglo-ameriška politika v podpiranju reakcije izpodleta povsed v Evropi. In prerokuje, da ji bo izpodeno tudi v Španiji. Ampak ta pogubna, nedemokratična politika v prid privilegijev in cerkev bo v Španiji plačana s krvjo, cesar ne bi bilo treba, ako bi šlo takozvani zapadni demokraciji res za demokracijo v tujih deželah.

Del Vayo smatra, da anglo-ameriška politika v Španiji vodi neizogibno v novo civilno vojno. Svoj članek zaključuje: "In kadar se bo razplamela, bodo angleški gentlemani v in izven dežavske stranke ter humanitari, kot je senator Connally, spet tarali, kako hudo jim je, ker se je dogodila."

Dolgo časa je anglo-ameriška diplomacija delovala zgolj za obvarovanje Francovega režima, vsled strahu pred levicarsko Španijo.

Ampak ker se je ameriška vnanja politika glede Španije zamerila vsem tistim republikam v latinski Ameriki, ki žele in delujejo za strogoglavljenje fašizma, je državni departement napravil nekaj zelo nerodnih potez, ki naj bi bile nasprotnikom Franca peseck v oči. Najprvo z nasvetom na eni prejšnjih konferenc zedinjenih narodov, nameč z nasvetom španskemu ljudstvu, naj Franca samo odstrani in si svojo deželo demokratično uredi.

Kje na svetu pa je kakšna vlada, ki se bi pustila vreči brez odpora? In kdo v Španiji pa kontrolira ves militaristični aparat, ako ne Franco in njegova falanga? Mar naj gre špansko ljudstvo proti taki vojaški ter policijski sili v boj s praznimi rokami?

Saj bi Franca sploh ne bilo na celu Španije, ako bi zapadna demokracija ne bila v Mussolini-Hitlerjevi vojni za strogoglavljenje španske republike tako "nevratalna". Celo pokojnemu Rooseveltu se je silno mudilo prepovedati — pod geslom neutralnosti — izvažanje ameriške municej Španski republikanski vlad, dasi je bila demokratična in uvajala socialne reforme. In baš slednji so bodo posedujejo sloje v zapadnih demokracijah toliko, da so želeli spremembo režima. In samo zato je Franko zmagal.

V Londonu in v Washingtonu so izprevideli, da spremembā v španski vladi mora priti. Ako smo res za demokracijo — cemu tegu ne počakemo tudi v Španiji?

In tako se anglo-ameriška diplomacija na zadnji konferenci zdrženih narodov ni mogla več upirati in je privolila saj v signal, da je za nadomestitev diktatorja Franca z novo vlado.

Angleški agenti so bili med tem v Španiji že na delu ter mesta in skupinami "desno od centra" in s skupinami "levo od centra", ki naj bi skupno ustanovile provizorično vlado. Ta naj bi izvedla "demokratične volitve", kar bi si jih kajpada ona zasnova. Tako razlagata politiko del Vayo, ki Španijo pač dobro pozna. "Skupine desno od centra", s katerimi meščari Anglia, je označil za monarhistike in generale, za skupine "levo od centra" pa perešči ljudi, ki so zatajili republiko.

Namen teh spletov je enostavno ta, pravi del Vayo: Ako Franca vzlci angleški podpori ne bo mogoče obdržati, naj ga nasledi oficirski-klerikalni režim, pomešan s par poimenskimi republikani, in ti ljudje bi potem uvedli "svobodne" volitve.

Tak namen je imel tudi predlog Zed. držav, Kolumbijske in Kubo na konferenci Sed. narodov, a ga je večina zavrgla. In ker je ta takтика izpodleta, se je angleška diplomacija lotila svoje druge strategije — zapadene v angleškem meščarenju za ustanovitev nove vlade iz istih elementov, ki so sedaj v nji, s pridodatkom par že prej omenjenih "republikancev".

Bevin, ki je svojo vnanjo politiko naslonil populonoma na politiko našega državnega departmента, je moral ob povratku iz New Yorka v London sprejeti deputacijo strokovnih unij, ki ga je posvarila, da angleškemu delavstvu njegova taktika v Španiji ni pogodna. Zahtevala je, da se s fašistično reakcijo obračuna in potem španskemu ljudstvu samemu dovoli, da si izbere novo vlado po svoji volji, brez zunanjega vmešavanja.

Državni tajnik Byrnes pa je bil enako kritiziran v Mehiki in v vseh drugih takih deželah, ki zahtevajo, naj bodo velesile za demokracijo v dejanjih, ne samo na jeziku.

V Mehiki funkcioniра že dolgo španska republikanska vlada, ki pa je v angleškem in ameriškem kapitalističnem časopisu ignorirana. Naša in angleška vlada ji nista dala nobene podpore. Sploh zanju ta španska republikanska vlada niti ne eksistira. Podpira pa jo na vseh četrtih Mehika. Poleg nje so jo priznale tudi nekatere druge države. Toda očvidno je, da je i to ena takih zamejnih vlad, ki je ne bo dano, da se bi kdaj povrnila domov kot vlad.

V nji je z dvema ministroma zastopana tudi skupina konzervativnega socialdemokrata Indalecia Prieto. Pozval ju je, naj resignira, ker ni republičanska španska vlada pod načelstvom Giralda druga kot "mrtvačka truga". Z mehiško javnost in mehiško vladu, ki podpira Giralovo vladu, je bil to insult in tudi za druge španske republikane, ki so dobili zavetje v Mehiki, dokler Španija spet ne postane svobodna.

"Chicago Tribune", ki Anglijo mrzi, pa naj bo torijska ali pa laboritska, v uredušnem članku pripoveduje novo potezo Anglie proti Francu. Tribuna namreč brani njegov režim in označuje vso borbo proti njemu za navaden komunističen trik in za sovjetsko intrigiranje.

Angleško vladu Tribuna dolži zleh namenov, ker kani Francu



SENATOR THEODORE BILBO (dem., Miss.) je imel minule tedne težke čase vsled preiskave, v kateri je bilo uradno dognano, da je prejel od vojnih kontraktorjev visoke voste v dar in za posojila, ki jih ni vrnil. Darila so bila vknjižena za posojila le več legale varnosti. Eden podkupovalcev, ki je moral pričati proti Bilbu, je kontraktor Mike T. Morrisay, (na desni). Na levu na vrhu je hiša, ki si jo je Bilbo zgradil s pomočjo daril in "posojil", spodaj pa njegovo umetno jezero z otokom in s hišo na njemu. Tudi to so mu postavili in jezero iskopali vojni kontraktorji. Ljudje pa so kupovali vojne hunde, v veri, da se v deželi vse pošteno vrši.

JUGOSLAVIJA SI PRIZADEVA ZA USTANOVITEV IZVOZNE TRGOVINE

Pred minulom vojno je bila Jugoslavija v izvozni trgovini že docela navezana na Nemčijo. Bivši minister Franc Snoj je v našem Centru v Chicagu dejal, da je Slovenija posiljala Nemčiji sadje in rudo, Srbija prasiče, ostali jugoslovanski predeli pa žito, v zameno pa je Jugoslavija dobila nekaj pisalnih in silovalnih strojev in take reči, a v glavnem pa — aspirin.

Jugoslavija potrebuje izvozno trgovino, ker brez ne je bi bilo uvoza. "Kemiki glas", ki izhaja v Ljubljani, piše o tem:

Kako je z našo zunanjim trgovino? Kaj uvažamo in kaj izvazamo? Kaki so izgledi za našo vrednotno izvozne trgovine?

Na vsa ta zanimiva vprašanja je odgovoril nedavno naš zvezni minister za trgovino. Njegove misli bodo zanimale prav govor naše bravce in jih zato v malo skrajšani obliki prinašamo.

Vojna je štiri leta neusmiljeno pustošila naše gospodarstvo,

zlasti še kmetijstvo, ki je dalo v predvojni Jugoslaviji skoraj dve tretjini našega izvoza.

Začetek življenja v Španiji je bilo značilno za našo vrednotno izvozne trgovine.

Pred vsemi je bila naša vrednotna izvozna trgovina, ki je bila v Španiji zelo razširjena.

Naša vrednotna izvozna trgovina je bila v Španiji zelo razširjena.

Narodi Jugoslavije cenijo svojo gospodarsko svobodo nad vsem. Na sodelovanje pod pritiskom, ki bi nas vodilo zopet v gospodarsko sužnost, ne bodo nikoli pristali.

Stremeli bodo pa vselej za tem, da ustvarijo zdrave gospodarske odnose s tistimi demokratičnimi in miroljubnimi državami, ki hočejo z nami poštovati predvsem pravice.

Pišite po novo knjigo "Slovensko-ameriška kuharica" v Proletarečevu knjigarno. Cena \$5.00. Naročite si jo še danes.

predložiti račun za škodo, ki so jo angleški interesi utrpli v španski civilni vojni. Potopljenih je bilo naših obrežnih precej angleških ladij, in McCormickov list vprašuje Anglijo, čemu računa za to škodo ne predijo rajše Italijani, ker so potopili tiste ladje Mussolinijeve podmornice, ne pa Franco!

Inato razlagata, da naj bi bila ta angleška poteza nov pritisk na Francia, da se bi umaknil in vladu prepustil pretendantu za španski prestol, ki je pravnik angleške kraljice Viktorije. Na ta način

Nazadnje nas je pokvarjena politika zapeljala tako daleč, da smo postalni naravnost kolonija hitlerjevske Nemčije. S Sovjetsko zvezo nismo imeli seveda nobenih stikov.

Danes si pa težko zamislimo,

zato, da bi bili prisiljeni kupovati predvsem predstnike.

Pišite po novo knjigo "Slovensko-ameriška kuharica" v Proletarečevu knjigarno. Cena \$5.00. Naročite si jo še danes.

zato na površju s silo, s pomočjo Hitlerja in Mussolinija.

Povojna Francija je ideji za ustanovitev španske republike naklonjena. Sovjetska unija pa od vsega začetka. In španski republikanci tudi tega niso pozabili. In ne bodo pozabili Mehike, ki ne le da Francia ni hotela priznati temveč je uhebnim španskim republikancem dala zavetje bolj kot katerakoli druga dežela.

Naj se anglo-ameriška diplomacija še tako trudi, špansko ljudstvo bo izvedlo socialni preokret ko hitro bo rešeno fašistični spon in tujega umeščanja.

Rusija želi boljše zveze z Argentino

Ko je Argentina vprašala za pristop med zdržene narode, je Molotov nasprotoval in dokazoval, da smatra ameriška vlada sedanji argentinski režim za fasištičen. Toda Molotov je postal skoraj osamljen.

Moskvi se je bilo treba potem odločiti, ali naj Rusija stopi v stik z Argentino, s katero jih dosedaj še ni imela, ali pa naj ostane po starem. Odločili so se na obeh straneh za pogajanja, največ vsled važnosti obeh dežel, brez viz tistih, katere misli obiskati.

Japonci so vojno izgubili in Francija je zahtevala Indokino nazaj.

Domačini pa so se rajše oklicali za republiko, kar je to storilo slično gibanje v nizozemskem obsegu. Francozi so bili v Evropi tehen in v Indokini pa so jih nasledili Japonci. Zvitost Japoncev pa je bila v tem, da so Azijo obljubili Azijatom. Torej naj bo tudi Indokina samostojna, pod japonskim protektoratom seveda.

Japonci so vojno izgubili in Francija je zahtevala Indokino nazaj.

Domačini pa so se rajše oklicali za republiko, kar je to storilo slično gibanje v nizozemskem obsegu.

V obenam je bil v Indokini samostojna, pod japonskim protektoratom seveda.

Slična pogajanja so se baje začela tudi že z drugimi deželami zahodne Evrope. V splošnem pa naglaša Anglia, da je rade volje pripravljena skleniti takе sporazume z vsemi deželami sveta, ki so na to pripravljene.

Tako je padla Java nazaj Nizozemcem, toda ne brez pogojno.

Vlada nizozemske kraljice je bila pri volji dati domaćinom nič koliko koncesij, pogojno, da ostanejo v nizozemskem obsegu.

Vzhodna Indija je na pridruženih zakladih in v poljedelstvu neizmerno bogata dežela, ki je bila do minule vojne izrabljana za nizozemske interese po milijoni volj.

Francoška Indokina ni tolikšen biser, a vendar je prinašala Franciji za male investicije ogromne koristi.

Po kontnacijski vojni so se nekateri rodovi v Indokini zedinili ter se proglašili za republiko.

Francija jim je ponujala koncesije, toda ni pa hotela pristati v njihovo zahtevo popolnoma.

Domačini, saj mnogi izmed njih, so vztrajali pri svojem in tako so Francozi z njimi še vedno v boju.

Poročevalcev agencije ONA piše, da v Franciji v vseh strankah prevladujejo bojanjeni, da slučaj v Indokini lahko pomeni na koncu konca splošen upor kolonialnih ljudstev, ki so pod Francijo. In noben Francoz ne želi, da bi Francija izgubila svoje kolonije.

Isti poročevalci nadaljujejo, da Francozi strah ob pomisli na zatonitev svoje države v kategoriji druge ali celo tretje vrste. In hudejo se na Zed. države, češ, da Francija v vsakem oziru premalo pomagajo.

Francoška časopisje napada ameriške liste radi tega, ker tu kašnji tisk baje podpira An-

namite in prijateljsko piše o upornikih. Znani časnik Pertinax, ki piše v listu France Soir, pravi, da je ameriško časopisje rade volje pripravljeno pokopati francosko kolonialno carstvo.

Pravi, da imajo Amerikanci naivno in preprosto prepričanje, da bi zadostovalo, da se grdi Evropec umaknejo iz Azije, ter da bi tedaj kar preko noči nastale v Aziji velike demokratične države. Usoda Indokine se bo odločila — in celo še več, usoda vsega francoskega kolonialnega carstva, piše v svojem članku.

Pertinax, ki je preživel mnogo let v Ameriki, menda nameno ne govori več o francoski uniji ali "commonwealth".

temveč le o francoskem carstvu in celo o "naših posestvih na Daljnem vzhodu".

Le časopisje skrajnega lev-

PRIPOVEDNI DEL

BOGOMIR MAGAJNA:

PRAM IN SIVEC

(Konec.)

Stopila je potom naenkrat k Pramu in ga objela okrog vrata, potem je objela še Siveca. Naenkrat so se ji orosile oči. Vprašal sem jo, zakaj joka. "Franc mi je rekel, da bomo morali ubiti Prama in Siveca, toda ali nispi videl, kako silno sta trpela, ko sta nas vlekla po cesti, in potem, ko sta omagovala čez Zupanov laž. Življenje sta nam resila. Kako naj bi sami tako hitro spravili vse robo navzgor. Glej, če pada človek, ve se v zadnjem hipu, zakaj je pal, žival pa gara in gara za človeka in končno ga ta ubije. Franc je zloben, pa hoče ubiti oba. Ali ne bosta strašno začudena gledala na tistega, ki ju bo ubijal."

Ostreljal sem na te besede in se zamislil. Saj sem tako rad imel konje, ki so bolj dobrodrušni nego katero koli bitje, če lepo ravnau z njimi. Med prvimi žrtvami, ki sem jih srečal med partizani, je bil konj, ki mi je nosil sanitetne potrebščine in so ga Nemci ubili tam pri Velikem Brdu. Videl sem konje, ki jim je kri bruhala iz razbitih gobcev, in se zagledal v njihove trpeče in strašno začudene oči. Vedel sem, da morajo četveronoči tudi misliti, čeprav henidno, brez pojmov, a zato zelo doživeto. Pozneje sem imel konja, ki me je v polni, zelo deževni noči prinesel na položaj skozi labirint vinogradov, v katerem bi se sam prav nič ne spoznal. Pozneje sem srečaval po globokou zasneženih smrekovih gozdovih zapuščene in podivljane konje, ki so se hranili samo s smrečjem in jedli sneg ter divje radostno pritekli k meni, ko so me zagledali, kakor da sem jaz tisti, ki naj jih reši težke usode; videl sem partizana, ki je prestal veliko borba, pa je sedel na snegu ob svojem poginulem konju in jo-kat kot majhen otrok...

"Poslušaj, Irena," sem rekel, "sam sem sklenil na vsak način rešiti Prama in Siveca, toda poslušaj: zdaj ju moremo pasti, koma jekaj ur dnevno. Konja sta lačna in na smrekah, kamor ju privežemo ponoči, sta ogledala že vso skorjo. Zato rezgetata na vso moč vso noč, kar nam povzroča hude skrbi. Nikoli ne veš, ali se ne bo prikradla nemška patrola v bližino, in en sam rezget bo spravil v živiljensko nevarnost nad tri deset ranjenec, ki jih imamo sedaj. Poleg tega bo kmalu zapadel sneg, kar čez noč bo zapadel, in kaj naj potem damo Pramu in Sivecu jesti. Poleg tega, draga Irena, veš sama dobro, kako smo moralni skrčiti hrano. Se nekaj dni in ubili bomo Prama in Siveca, da bomo imeli mesa za nekaj časa."

Nič ni odgovorila, le nemo se je zazrala v dolino in se niti ni genila, ko se je po neki eksploziji dvignil velik dim proti nebu tam v Leskovi dolini. Preden je sonce zašlo, sva odgnala Prama

mine. V naši bolnici pa je vladala smrtna tišina. Le tam izza čeri se je slišalo tisto čudno dolgo neskončno zavijanje volkov.

"Rešite naše duše", sem pomisli sam pri sebi.

Resila jih je Sercerjeva brigada, ki se je pri Babnem polju pretokla skozi krdelo nemških tankov.

V. ZUPANIČ O VPRAŠANJU ZVIŠANJA NAROČNINE NA PROLETARCA

Chicago, Ill. — Nedavno sem čital vaše vpresa, naslovljeno naročnikom, naj povedo svoje misli glede nasveta za povisanje naročnine. Vsi vemo, da so v tiskarnah nastale podražitve, ker so pač povsod cene narasle. Ampak kaj je za Proletarca najboljša pot iz finančnih zagat, to je drugo vpresa.

Zgodovina tega lista, mi je znana še ko so ga ustavljali. Predno je prva številka zagledala beli dan, mi je lastnik nekega drugega lista pravil o tem. V Chicagu snujejo nov list, mi je rekel. Kakšen da bo itd., sem poizvedoval. Mož mi je potrdil, da bo socialističen!

Pram se je dal odgnati kakor jagnje. Odšel je od nas s povešeno glavo in niti zarezgal ni. Lojze se je yrnil čez pol ure. Bil je jezen in mrmril, da je odšel k partizanom za borca, ne pa za mesarja. Tak posel naj bi opravili bolničarji. Vendar je zagrabljen nejevoljno še za Sivevo vrv. Sivec se je upiral, dvigal glavo visoko in glasno rezgetal. Gledal me je s svojimi živimi, svetlimi očmi. Bilo ga je treba udariti, da je odšel. Še od daleč smo slišali izmed smrek njegov rezgetanje. Potem je naenkrat utihnilo.

Irena je spravljala svoje stvari v nahrbnik. Pristopil sem, da bi jí kaj rekel. Toda okrenila je glavo, zato nisem rekel nicaesar in sem odšel na svoj prostor po torbo in puško. Pogledal sem na nebo, ki so ga preprečili težki svincenovski oblaki. Ranjence in druge stvari so nošali že odnesli. Borci so odšli s puškami na prezo. Poklicani sem Slavico in Tonko, naj gresta z menoj. Odhajali smo proti pečinam. Za nami je tih, tih sto-pala Irena.

Zvečer smo se vračali kot senče v taborišče, ki ga to noč še nisem pustil opremiti. Zlezli smo pod pristreški in zastrmeli v noč pred seboj. Začelo je snežiti v debelih kosmih. Zdalo se mi je, da smo kot tisti otrok, ki je zašel daleč v gozd, legal pod drevem in zagledal nad seboj strašne svetle oči pošasti, ki čepi na hrastu in stegnu svojo ostudo šako po njem. Velika odgovornost za vse te ljudi mi je težila dušo. Ali ne bo z vsemi tako kot s Pramom in Sivecem? Ali bi kdo drug ne ukrenil kaj boljšega kakor jaz? Teh nekaj let je šala smrt že večkrat tik mimo lica — ali pojde tudi sedaj?

Sneg je drsel, drsel kar naprej. Oko se je navadilo in je v temi razlikovalo snežinke. Doli pri Babnem polju so drdrala strojnica in slišati je bilo tudi

Zato predlagam: Vsi sedanji naročniki, kadar jim naročnina poteka, naj plačajo za obnovno isto vsoto, kakor doslej, to je \$3,00, a enem pa naj prostovoljno dodajo še \$2, da jih pošljemo skupno \$5. Za nove naročnike pa naj naročnina ostane po starem, to je \$3.

Zaeno s tem pismom prilagam

predstrelje.

Vidim, da mnogo naročnikov dela isto. In zenašam se, da bo v bodoče še več takih. To bo najboljše jamstvo, da bo list tudi letos uspel.

—Victor Zupančič.

FRANCIJA V EKONOMSKIH KRČIH

Francija je moralno in ekonomsko ena najbolj razravnih del v Evropi in na svetu. Ko je proti koncu minulega leta prevzel vlado Leon Blum, je točno vedel, da je zaeno prevzel zelo nevhaležne naloge, ki pa jih je v interesu države potrebovali izvrziti.

Era največjih hib povojne Francije je črna borza. Po reguliranih cenah ne morež do trgovca. Plačaj pa mu vsoto, ki gre nad vladne določbe in boljško prinesel domov mesa, kruha, masla ali kar že.

Tako stanje je najbolj udarec za delavca, ker on nima toliko zasluga, da bi mogel kupovati na črem trgu.

Leon Blum je 2. januarja znižal cene potrebnicam 5 odstotkov. Priznal pa je, da bo to znižanje kaj zaledlo le, aks se črna borza "poboljša" in odneha v verižništvo. In pa ako francoski kmetije pridejo s svojimi pridelki na trg namesto da jih imajo zakljenjene v kaščah.

Znižanje cen 5% se morda komu glasi precej, je pa malenkostno, če se pomisli, da so se živiljenske potrebnice v Franciji v minulem letu podražile 72 odstotkov.

Ako verujete v poslanstvo, ki ga vrši "Proletarec", pomagajte mu v pridobivanju naročnikov in zbirajte prispevke v njegov tiskovni sklad.



sek nastal največ s pomočjo prispevkov, ki so bili nabrani v ta sklad med udeleženci lanske konvencije SNPJ na Evelethu.

Gledate koledarja. Nam je to mučno, a je treba potreti. Zagotavljamo pa, da je to eden najlepših letnikov, po vsebinu bržkone najbogatejši, kar smo jih se izdali. Ovire pa so pač ovire in v bodoče jih bo mogoče odstraniti edino s tem, da začemo z delom v tiskarni saj avgusta namesto šele v jeseni, kakor dozdaj. So pač drugačni časi.

Knjiga Prosvetne matice, "Slike iz vsakdanjega življenja", je društvo večinoma že razposlana. Prejela jo bodo vsa ta mesec. Avtorica knjige je naša znana pisateljica in pesnica Katka Zupančič. Knjiga je bila poslana tudi raznim slovenskim listom in pa mnogim osebam v starj kraj.

Prosvetna matica je s to izdajo; kakor z lanskim, storila hvalevredno delo, ker zbirka s tem gradivo naših tukajšnjih pisateljev. Takih zvezkov je izdala že precej tudi prejšnja leta.

Še ob 30-letnici "Zarje"

Cleveland, O. — Poročano je že bilo o vsestranskem uspehu 30-letnice "Zarje" na Zahvalnem dan. Nad tisoč 300 ljudi se je udeležilo slavlja popoldne in zvečer. Naš finančni načelnik John Krebel nam je zaupal, da je bilo cela dva tisočaka skupička in najmanj polovica tega bo ciste bilance. Tako počaščeni s posem, že nismo bili od leta 1935, ko je bila vprvorjena opera "Prodana nevesta" skupno z "Vojanom". Peveci so bili skoromalece presenečeni, same da to predstevanje je bilo prijetno. Popoldne je poteklo v pravem redu in tempu, kar nam je še posebno prijalo, in pevci so cestili v svojih žilah veliki in slavnostni dan. Zato pa so tudi doprinesli svoj delež kot malokdaj prej. In iz refleksije publike je bilo soditi — zadovoljstvo.

Druge dne smo tudi odkrili v zboru naše mlajše generacije nov govorniški talent. Ta, nova, mlada zvezda zna z gorovom hipnotizirati in obenem zabaviti navzoče in kar po naše jo vredjuje in to še kar sigurno. To je naš režiser in član direktorja SND. Andy Turkman. Že prej smo opazili, da Andy poseduje poleg pesvskega talenta tudi izreden dar opazovanja in razsodnosti. Te dobre lastnosti poseduje tudi njegova sestra Sophie Elarsich, zborova solistka in režiserka. Pri Andyju smo odkrili sedaj še nov zaklad, katerega med nami res rabimo. Čestitke, Andy!

Andy je govoril v imenu mlajše generacije, katera se pa je v sporedu že sama predstavila in to prav na prepričevalen način. Saj so prekašali kar drug drugega. Ker se spodobi, da se ob takih prilikah ozremo okrog tudi na druge delavne in zasluzne ljudi, bom vzel tukaj priliko in vam predstavil luštno, mlado dekle, katera je pri zboru nadve lepo zapisana. Prav je, da jo poznate tudi vi. To je naša sopranistka in predstavnica madame Josephine Turk. To dekle ni samo prijetno temveč tudi sposobno in zasluzno. Vse najboljše kvalifikacije, kar jih mora posediti izborni pevec pri petju in intelligentem vodstvu zboru je zapovedano v njeni osebnosti. To priča tudi priznanje, ki ga je deležna pri Richman Brothers, kjer je načelnica oddelka in instrutorica tamkajšnjega zboru. Krmilo "Zarje" je bilo veliko odvisno od nje. Da smo na njo ponosni, to boste razumeli.

Poročano je že bilo o pridnji ljudeh, kateri so nam pomagali na dan predstave pri blagajni, bar, v kuhi in drugod. Ti ljudje so ravno tako potrebljeni in

petje je eden naših duševnih zakladov, kateri nas dviga in povzdigne nad druga nižja bitja v človeka. Glasba nam nudi duševno lepoto, kot nam nudi dobra knjiga, slika, igra in druga človeška duševna pridobljenja. Pevec se pri petju ne žrtvuje, temveč ima pri tem duševni užitek, kot če bereš dobro knjigo ali gledaš zanimivo igro. Pesmi so prostrana, neizčrpna pisana polja v najrazličnejših barvah, ob katerih se pevec pri zasledovanju istih naslaja. Že enoglasno petje prinaša užitek, tem večjega pa pri dvo- ali več glasbenih melodijah, katere se družijo in mešajo, kot raznobarvni cvet v sončnem pisanim polju. Slovenci smo glasbeno bogati in imamo po arhivih mnoga pesvskega materiala še neodkritega. Cela polja raznobarvne lepot. Zakaj se Slovenci tega duševnega krasu ne poslužujemo veliko več kakor se ga? Raje se pehamo po pivnicah in plesnih veselicah ter izgubljamo svoj prosti čas za manjše vrednote ter brezpomembne stvari. Ali ste o tem kdaj premisljevali? Zbori potrebujejo pevecov. "Zarje" jih potrebuje. Pridružite se ji!

Leo Poljsak.

Drezanje v Rusijo glede naših lend-leasnih dajatev

Ameriška vlada je do 2. januarja t. l. že v tretjič povabilo Sovjetsko unijo na pogajanja za obračun naših lend-leasnih dajatev. Znašte so v vrednosti 11 milijard dolarjev. Naša vlada, trdi, da od Rusije, kot od nobenih druge dežele, ne tirja nobenega denarja za poslano jim municio in drugo vojaško blago, rada pa bi se pobotala glede takih pošiljatev, ki so tudi sedaj uporabne.

Na prva dva poziva sovjetska vlada sploh odgovorila ni. To je razne njene nasprotne v uredništih in v kongresu zelo razčačilo. A z druge strani Rusijo zagovarjajo, da dočim smo ji pomagali materialno, je ona nam s krvjo, ki so jo dali na bojiščih milijoni njenih fantov in mož.

Veliki misli imajo namene, drugi le želje. — Washington Irving.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.
Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvenzemlje Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWNDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON

3724 WEST 26th STREET

Tel. Crawford 2312

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

6:30 to 8:30 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. Crawford 8446

If no answer — Call

Austin 5700

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-3C1

424 Broad Street

JOHNST

ZAPISNIK KONFERENCE PROSVETNE MATICE IN JSZ V MILWAUKEEUJU

Konferenca Prosvetne matice in JSZ za Wisconsin in Illinois, v kateri so zastopane naselbine Milwaukee, Sheboygan in West Allis v Wisconsin, ter Chicago, Waukegan-North Chicago, Cicero in South Chicago, se je vršila v nedeljo 23. novembra 1946 v Reberniški dvorani v Milwaukeeju. Pričela se je ob 10:15 dopoldne.

Zborovanje je otvoril tajnik Louis Zorko in predložil dnevni red, ki je sprejet.

Oznani nominiranje kandidatov za predsednika. Sprejme Frank Zaitz, ki je soglasno izvoljen.

Sledi nominiranje kandidatov za zapisnikarja. Po dvakratnem odklonjenju vseh drugih sprejme Angela Zaitz.

L. Zorko prečita zapisnik prejšnje konference. Bil je odobren.

Andrew Možek pravi, da je bil zapisnik izborni napisan in prečitan.

Tajnik Zorko poroča o finan-

Dohodki s prenosom so znašali \$429.71. Te dohodki smo dobili v dobi pred prejšnjo konferenco s pomočjo sreč, toda vsote so bile vplačane na minuli konfereci.

Stroški so znašali za radio, ki je bil oddan, prispevki za otroško bolnico \$200 in ostalo za druge stvari, \$293.03. Ostane v blagajni \$136.68.

Knjige sta pregledala Anton Demšar iz West Allisa in Andrew Možek iz Waukegana. Izjavljata, da so v redu. Poročilo se odobri.

Tajnik Zorko nato kliče imena zastopnikov. Navzoči so od društva SNPJ: za št. 1. Frank Zaitz; od št. 16. Anton Gornik, J. Jenko, A. Tratinik, C. Kramer, Fr. Primozich in Louis Barbočič. Od št. 39 v Chicagu nihče, ravno tako ne od štev. 8 v S. Chicagu, in ne od društva št. 42 v Sheboyganu. Št. 192, Chicago, navzoča Minka Alesh; 104, Milwaukee, Frank Puncer, F. Bratkovčik, F. Gerzetic. Št. 119, Waukegan, Josephine Kozina; Št. 192, Milwaukee, Mary Oyen, Anna Puncer, Christina Kocjan, Mary Schuler, Mary Vasil, Jennie Jenko, Josephine Slapnik. Druš. 344 SNPJ, Sheboygan, ni zastopano, ravno tako ne 449, Cicero.

Za društvo št. 559 SNPJ sta bila izvoljena delegata Donald J. Lotrich in John Rak. Za namestnika pa Albert Lužar. Prva dva sta bila zadržana; udeležil pa se je njun namestnik.

Federacijo SNPJ čakaškega okrožja je zastopal njen tajnik Frank Alesh, in federacijo SNPJ za milwauško okrožje Charles Kramer, Frank Puncer in Louis Mari.

Gospodinjski odsek S. N. D., Waukegan, je zastopala Jennie Miller.

Citralica SND iz Waukegana to pot ni poslala delegata.

Waukeganski SND je zastopal Andrew Možek.

Društva JPZ Sloga so zastopali: št. 3, Andrew Miklavčič in J. Mohar; št. 19, Mary Mihelčič, Kristina Podjavoršek, Joe Ritoč, Josephine Slapnik, Joe Ju-

Kub št. 1 JSZ, Chicago, Frances Vidmar in Angela Zaitz.

Referanta, Milan Medvešek in Joško Oyen.

Peyski zbor ASZ iz Sheboy-

gana, Wis., je sporočil, da jim takrat ni mogoče poslati zastopnice.

Od zadružne zveze v Waukeganu-No. Chicago je navoz Jack Mesec.

Poleg gori omenjenih zastopnikov je bilo na tem zborovanju tudi precej drugih naših aktivnih delavcev. Vsega skupaj je bilo navzočih od 55 do 60 oseb, ker so eni prihajali, nekateri pa odšli pred zaključkom zborovanja.

Poročila zastopnikov: Delegat društva št. 1 SNPJ pravi, da ker je to referent M. Medvešek, ki je tajnik društva Slavije, naj rajše on poroča. Nato je Medvešek govoril o aktivnostih društva in pa da bo imelo 14. februar veselico. In da Slavija pomaga v naprednih akcijah po svojih najboljših močeh.

Lowrence Ogrin je poročal o društvu št. 14 (Waukegan). Šteje 410 članov. Je bilo od začetka napredno in vedno v oporu vsemi dobrimi stvari. A kar se sedanjega zanimanja tiče, je tako, kakor drugod.

Poročila zastopniki št. 16, SNPJ. J. Jenko pravi, da nima kaj novega poročati. Pomagajo vsemi dobrimi stvari in aktivnosti v kolikor je to v sedanjih razmerah mogoče.

Minka Alesh, zastopnica društva št. 102 SNPJ, pravi, da članice sodelujejo kjer je potrebno. Izvršile so veliko dela v relifnih akcijah, pomagajo na priredbah, kolektajo itd. Društvo šteje nad sto članic.

F. Bratkovich od št. 104 pravi, da je najdelavnješi njihov tajnik. V ostalem ni nič posebnega poročati.

Od št. 119 je poročala Josephine Kozina med drugim o pripravah za priredbo, ki jo bodo imele za bivše vojake. (Vršila se je v decembetu.)

Mary Vasil od društva št. 192 pravi, da podpirajo vse dobre akcije. Imeli so zabavo, ki je dobro izpadla. Ostale zastopnice izjavijo, da nimajo nič posebnega poročati.

Frank Zaitz poroča o stanju pri listu, o težavah, ki jih imamo vsled sedanjih razmer pri kolektivu, knjigi Prosvetne matice nad sto članic.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Frank Zaitz poroča o stanju pri listu, o težavah, ki jih imamo vsled sedanjih razmer pri kolektivu, knjigi Prosvetne matice nad sto članic.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

Na sejo pride namestnik delegatov društva št. 559 SNPJ, Albert Lužar, ki pojasni, da so prejšnji večer imeli veselico, ki je trajala pozno, zato je zakazali to zborovanje. Nato poda v angleščini slične podatke o društву kakor jih je prej v slovenščini Louis Zorko.

reč izšla prva slovenska knjiga in kako je nastal slovenski književni jezik. Izvajal je, kako so Nemci pod cerkvinskim plasčem v imenu križa zaslužili Slovence. Slovencem so Nemci utisnil občutek manjvrednosti, da so se izdajali posebno v izseljeništvu rajše za kaj drugega kot pa za člane svojega naroda.

To je bila nepotrebna inferiornost, ki se je začela umikati še ko so nastala med narodom razna narodna (nacionalistična) gibanja, toda niso bila šovinistična.

Cut inferiornosti je valoval posebno med izseljeništvom. Tudi precej drugih naših aktivnih delavcev. Vsega skupaj je bilo navzočih od 55 do 60 oseb, ker so eni prihajali, nekateri pa odšli pred zaključkom zborovanja.

A. Miklavčič od JSPZ Sloga, druš. št. 3, je poročal o prispevku, ki so ga dali otroški bolnični in o splošni akciji zanjo.

Kristina Podjavoršek od društva št. 19 JPZS pravi, da nima kaj posebnega sporočiti. Kar je aktivnosti delavcev, kajti brez njih ne bi imeli česa pokazati.

Frances Vidmar od kluba št. 1 JSZ poudarja, da so klubovi članici in članice aktivni v društvi, v SANsu itd., ne pa tolko v svoji organizaciji. Klubo ima prirede v prid Proletarca in v razne druge svrhe, a ne tako kot nekoč. Lani je imel piknik v korist lista, ki je dobro uspel.

J. Mesec je referiral o zadružništvu in med tem povedal stanje zadružništvu v Waukeganu in načrte, da se ga poživi. Poudarja, da so zadružniški delavstvo in društvo slični.

Joško Owen je govoril o politični situaciji tu in po svetu, o jačanju reakcije v Ameriki in o zmagovalju evropskega delavstva na političnem in ekonomskem polju.

Jugoslavija je osvobojena ne samo kot država temveč je sedaj v celoti svobodna.

Kar se tiče človeštva v splošnem, je duševno še vedno v 19. stoletju, tehnično pa v primeri s tem že v 25. stoletju. Dalje Owen tolmači načrte za razne protidelavske zakone, politiko anglo-ameriške diplomacije, in poučava potrebu za zgraditev masne stranke v tej deželi s socialističnim programom.

V razpravo o referatih in o drugem posebej nato J. Radelj, J. Mesec in več drugih.

F. Puncer omeni priprave za slavnost 35-letnice Napreja in željo kooperacije. Pravi, da je sedanja trdnjava "Napreja" načrtu rojena.

J. Mesec poroča, naj bi vsaka pridružena organizacija izvolila enega člena, ki naj se bi sešli in razmotrivali o zadružništvu, nato pa ga tolmačili članstvu na Angleškem.

Kingsley Martin, urednik liberalnega tednika New Statesman and Nation, je v nekem svojem govoru vprašal poslušalce, ako bi v listu videli storijo o načinu spolni dogodivščini poleg članka o najvažnejšem ekonomskem vprašanju, ali ne bi načinu.

Lastniki listov, ki se jim očita, da neodgovornost in vulgarnost, v svoj odgovor zavrnijo tak

KDOR DRUGEMU JAMO KOPLJE...

Piše DONALD BELL

Nastop grškega ministrskega predsednika Calderisa pred varnostnim svetom zedinjenih narodov je bil očividno nekoliko preveč uspešen. Ko je dne 12. decembra govoril pred delegati varnostnega sveta, je Calderis trdil, da Jugoslavija, Bolgarija in Albanija pomagajo in ščitijo organizane tolpe, ki udarajo na grško ozemlje. Zatem je to mednarodno ustanovo nujno pozval, naj "ukrene kaj primernega", da se to početje ustavi. Svarilnina, glasom je poudarjal, da je stanje na Balkanu nekakšna nenapovedana vojna ter da "nikakor ne prefiravajte trdeč, da bi nadaljevanje tega položaja pomenilo resno ogrožanje svetovnega miru in varnosti." Nakar je varnostni svet odločno in brzo nastopal.

Dne 19. decembra se je vrnila zelo harmonična seja, na kateri je varnostni svet soglasno zaključil, da bo poslana na Grško raziskovalna komisija 11. držav. Calderis je nastopal s svojo pritožbo ravno v trenutku, ko je bilo sovjetski delegaciji na tem, da dokaže zahodnim velesilam, da je pripravljena sodelovati. Dočim je Sovjetska unija tri mesece prej s svojim vetom zavrnila sličen predlog, je bil Gromekto pot v bolj spravljivem razpoloženju. Ostali narodi pa so sprejeli njegov kompromisni predlog, da se preiskave ne omejijo samo na Jugoslavijo, Bolgarijo in Albanijo, temveč da si komisija ogleda tudi Grčijo sam. Obenem naj zadeva ne začne podpisa mirovnih pogodb, katerih sklep je dočoren za 15. februarja t. l.

Zmag Calderisa je bila torej popolna, toda v Atenah je niso pozdravili z navdušenjem. Časopis, ki stoji pod kontrolo vlad, se pritožuje proti trem tokam, ki mu niso po godu. Prvo je seveda, da Grčija ne bi smela spadati pod območje preiskovalne komisije. Drugič trde ti listi, da se je batiti, da člani preiskovalne komisije ne bodo "zadostni izkušeni" za dialog, ki jim je postavljan. A tretje je to, da se bo začelo raziskovanje skoraj takoj, brez dolgih predpriprijav, ter da bo kmalu končano, ker se ima zaključiti v nekaj tednih. Grki pa bi želeli dolgotrajno priskavo, in naprej skrbno prizvajeno.

Calderis je bil ravnokar odnesel svojo zmago v varnostnem svetu, ko je bila v Atenah priredjena demonstracija pred ambasadami Zedinjenih držav in Sovjetske unije, katere predmet je bil protest proti mirovnim pogodbam, ki ne dajejo zadoščanja grškim ekspanzionističnim aspiracijam. Mnogo je bilo namaganja, da si bo Grčija s silo vzela, kar hoče in česar na podlagi pogajanja ne more dobiti.

Grški general Papanikolou je celo zagrozil, da bo zasedoval grške gerilice na bolgarsko ozemlje. To grožnjo udara na bolgarsko ozemlje je celo ponovil uradni grški radio. Razburjenje je bilo tako veliko, da je moral grški zunanjji minister uradno izjaviti, da "sličnih izjav ne obdrava."

Cemu so neki Grki, ki so tako sili, da naj zedinjeni narodi posežejo vmes, nenadoma postali nervozni — ravno v trenutku, ko ima preiskovalna komisija

misijski prispeti na lice mesta? Dejstvo je, da ameriški časniki poročevalci, ki so potovali v obmejnih grških pokrajnah na severu tekom meseca decembra, niso odkrili nobenih dokazov o jugoslovanskem in bolgarskem vmešavanju v grške notranje zadeve. Očividno se desničarji na Grškem boje, da bo preiskovalna komisija zedinjenih narodov prišla do istih zaključkov kot ameriški poročevalci.

Ako bi se pokazalo, da je nemir na Grškem posledica terorističnega postopanja sedanjega rojalističnega režima, bi bilo nemogoče odvrniti svetovno javnost od resničnega problema, katerega velja razrešiti — namreč, kako reorganizirati grško vlado in upravo na bolj demokratičnih temeljih.

Grška vlada si že dolgo prizadeva usmeriti pozornost nezadovoljnega grškega ljudstva na vnanje stvari in ga opaja z nacionalističnimi zahtevami. Ako bi grški narod uvidel, da mu njegov pol-fašistični režim privača novih ozemelj, bi utegnil pristati na to, da ga opraviči in se z njim zadovolji. Takih upanj bo konec, ko bodo mirovne pogodbe podpisane. Vsled tega je nameravala grška desnica izvati preprič in tako zavleči s procedurami v varnostnem svetu podpisovanje mirovnih pogodb. Toda Rusi se niso poslužili veta in varnostni svet je sklenil nastopiti z največjo brzinou. A Grki bodo morali iskati rešitve svojih problemov v svoji lastni deželi.

Boj za kontrolu nad oljimi viri se poostruje

(Nadaljevanje s 1. strani.)

metni sistem pospešiti z motorizacijo in tedaj bo treba veliko več gasolina kot pa ga uporablja sedaj. Začetki rada oljne koncesije v severnem Iranu (Perziji), anglo-ameriški sindikat pa posežejo oljne viri v južnem Iranu: ki so ogromni.

Podpiranje fevdalnih režimov

Ameriška in angleška diplomacija v Teheranu se je veliko trudila, da bi Sovjeti v Iranu ne dobila vpliva in ne oljnih koncesij. Počasnevalec češkega "Suna" Frederick Kuh v Londonu meni, da se je to posrečilo. Iranski Azerbaidžan, ki se je pod ruskim pokroviteljstvom proglašil za avtonomnega, se je moral vladiti v Teheranu znova podati. Dokler so bile tam sovjetske posadke, si teheranska vlada ni upala tja. Ko pa so sovjetske čete odšle, se je pripravila uporno provinco potlačiti s silo, kar se ji je posrečilo. Lani je vlada v Teheranu še cincala med anglo-ameriško in sovjetsko diplomacijo. V teh spletkah se je podala popolnoma anglo-ameriškemu pritisku ter šla v varstvo teh dveh dežel. Anglo-ameriški oljni interesi so zmanjšali.

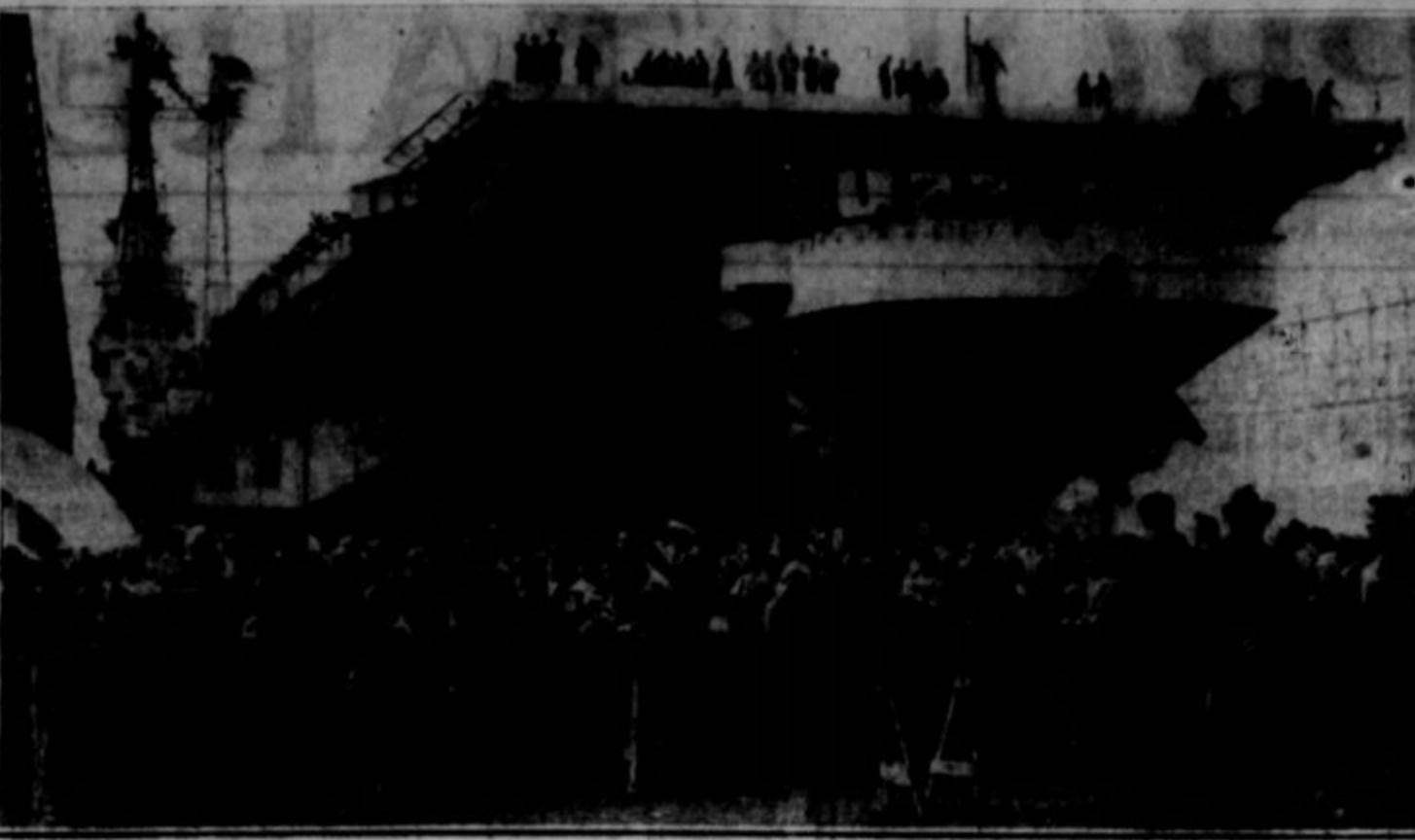
Diplomacija oljnega kartela teh dveh dežel zelo pazi, da ima arabske potentate ter fevdalce na svoji strani. Agitatorjev, ki dokazujojo, da spadajo oljni vreleci tistim deželam, v katerih vi

Sedaj pa, vsakdo, ki kaj dobi, je vesel. N. pr. raduje se poslane tople oblike, hrane, cvirna in spon vsega koristnega.

Naj Ti še povem, da paketi, ki si jih poslala, so dospeli v Celle neodprt. Tu na pošti jih je treba pred carinjam seveda odpreti, kar menda delajo v vsaki deželi.

Ko sem odprl pakete, je carinar v Celle pogledal in presodil, brskal pa ni nič. Je nedvomno razumel, da ni v njih drugačia kakor potrebščine, poslane nam v dar.

Pričedši domov, ko sem jih pregledal, sem videl, da ni v njih ničesar manjkalo. Krasni čevlji so mi zelo prav prišli, in



AMERIŠKA NOSILKA LETAL (air carrier) "Franklin D. Roosevelt" je največja, najmogočnejša ladja te vrste na svetu, ponos ameriške vojne mornarice. Ko so bili odnosaji med to deželo in Sovjetsko unijo v minulem poletju zaradi sporov v Grčiji in drugod v Sredozemlju na visoku, je bila posljana v Sredozemsko morje z eskadro drugih ameriških ladij s posebnim namenom na obisk v Grčijo, v Turčijo in Egipt. Ob vrnitvi je priplula v New York, kjer so ljudje imeli priliko, da si jo ogledajo.

se nahajajo, ne trpi. In fevdalni mogotci skrbe, da je s takimi "prekučuh" kmalu pri kraju.

Iste taktike se je oljna diplomacija posluževala v Mehiki. Podpirala je diktatorja Diaz in reakcionarno cerkev ter fevdalce, da je bila dolga leta na varuem. A dočim se je mehiško ljudstvo te tuje oljne nadvladcasom le otepllo, pa ni v arabskih deželah še nobenega močnega gibanja proti tujim izkorjevalcem in domaćim vladarjem. Izjema je morda Iran, kjer obstaja demokratična stranka. Propagira, da iranska bogastva spadajo iranskemu ljudstvu. Toda oljna diplomacija v svoji propagandi odgovarja, da je "demokratična" stranka v Perziji le orodje Moskve in pa da je med ljudstvom brez zaslombe.

V interesu oljnih magnatov torej je, da reakcionarni, srednjeevropski fevdalni režimi ostanejo na krmilu. Ljudstvo pa je ignoranto, versko zmešano in revno, torej nezmožno, da si bi ustavilo demokratično vlado ter si ustvarilo boljše, dostojnejše zivljenske razmere.

DARILNI PAKETI DELAJO VELIKO VESELJA

Chicago, Ill. — Iz Celja na Stajerskem sem prejela pisarno od svojcev, katerim sem poslala tri pakete. Ker ljudi tukaj zanima, kako se imajo naši tam, sem se odločila napisati nekaj izčrpka iz pisma.

Najprvo so v pismu, ki je bilo v Celju datirano 10. novembra minulo leto, pozdravi, kar seveda je osebna zadeva. Podpisana sta družina Vidmajer in družina Puncer.

"Največje veselje, draga Mary, pa si nam napravila, ko smo tudi pakete dobili. Pisala si nam o treh, dobili pa smo le dva. In ko je to pismo bilo že skončano sploh še kdo spominja iz tujine. Uverjena sem, da so paketi vseh naših rojakov, ki so bili lani poslani tja, veliko zalegli. In jih je že dobro pošiljati, posebno ker je dolgotrajno.

Marie Vidmayer, 4823 N. Central Ave., Chicago 30, Ill.

RHEUMATISM & ARTHRITIS

TU JE HITRA POMOC ZA BOLECINE VSLED

bili po porazu primorani v Hitlerjev rajh na prisilno delo. Po osvoboditvi so se spet organizirali v vojaške edinice. Tako počelo glasilo sovjetske armade "Rdeča zvezda". Vojaški načelnik taborišča oziroma "srbske armade" v njemu je general Peter Živkovič, ki je bil v Petrovi vlasti večkrat vojni minister. Jugoslavija se je vsled delovanja teh taboriščnikov zaveznikom že pritožila, pa je bilo menda brez uspeha.

SREČANJA

"Kako nebesko vpliva na človeka mir, ki ga imate tukaj," mi pravil Slavka, doma iz neosvobojene Primorske. "Pri nas smo navajeni na drugo: dnevne eksplozije bomb, strelnjana, pretepanja in zapore. Vi niti ne veste, kaj je to svoboda. Mi pa vemo, ki trpimo desetletja in desetletja in se borimo zato, da bi postalata ta sladka beseda resnice."

Pogledala je skozi okno na odsonca obsijani vrt in s peskom posute poti...

"Naše ocete, može in sinove odpuščajo iz služb. Zakaj? Ker so Slovenci, predvsem pa zato, ker nam vladajo kapitalisti. 30.000 družin je že brez zasluka. Vendar ne boje se za nas! Dokler ne bo zadnji fašist s tem zemlje pregnan, ne bomo odnehalni. Ne bomo klonili, ker smo enotni!"

Zamislila se je pri teh besedah. Ali ne kaže včasi, kot da smo se svobode preobjedli?

"Cene stalno rastejo. Nedavno je liter olja veljal še 450 lir, danes ga že za 770 lir končaj dobiti. Masti ni izpod 1000 lir. Črnoborjancem se pa redijo mošnje."

Zamislite si za hip, žene! Prijetje rastejo. Nedavno je liter olja veljal še 450 lir, danes ga že za 770 lir končaj dobiti. Masti ni izpod 1000 lir. Črnoborjancem se pa redijo mošnje."

In komu gre za to zasluga? Prav gotovo naši ljudski oblasti!

Paket iz Amerike. Kako se je zasmehala Danica. Našla je zavojec. Gotovo je sladkor v njem. Toda ne, bila je sol. Naši dragi sorodniki iz Amerike misljijo, da niti sol nimamo. Kako ne bi! Saj berejo, da v Londonu niti v največjem hotelu ne dobiš oslanjenega čaja, da jim vsega primanjkuje. Medtem ko pri nas je gorivo, da bo kmalu nakaznic konec, jih tam s polno paro uvajajo, posebno za živila.

Kdo bi se po vsem tem dvolil na naši ljudski oblasti?

Morda ti, kmečka mati? Od kimala mi je, ko je stopila čez prag obnovljene hiše, ki so jo počivali fašisti.

"Ni nam še lahko," mi je odvrnila, "kako bi tudi moglo biti! Šaj se vse diši po požganem. Gre nam pa z dneva v dan na boljše. Ze zato, ker ga ni, ki bi nam sproti pograbil, kar z mukami zberemo."

Od agrarne reforme je dobila zemljo, od obnovitvene zadruge poceni kredit, starejša hčerkja se ji je pravkar vrnila s počitniške kolonije, tudi drugi otroci so ji zdravi. Imajo zdravniško poslovnovalnico ...

Naletela sem na Nežko. To vam je dekle! Ko jo vprašam, če bo volila, me začudenog pogleda: "Kaj nisem živo bitje z voljo in razumom? Zakaj bi naj bila žena manjvredna? Ko bi ne bilo moje matere, bi zdavnaj odnesel veter posestvo. Zakaj ne bi smeje povedati svoje volje?"

Spotoma srečava kmečke zene, ki so se odpravile k maši. Kaj kmalu smo v živahnem potmenku.

"Kaj bo z vero? Zakaj je cerkev ločena od države?"

Nežka pa je urna z odgovorom:

"Po povejte, kaj bi rekli, ko bi stopilo k vam v kuhinjo nekaj žena in začele vsaka zaseku kuhati kosilo? Ali ne bi rekli: 'Cim več kuharic, tem slabše kosilo!' Ali ne drži, da čim več gospodarjev, tem slabše gospodarstvo."

Vidite, tako ima država svoje delo in ima cerkev svoje. In najlepše je, če vsak pošteno in vestno opravi svojo službo. Kaj jih ni Kristus učil, da ni od tega sveta? Zakaj se potlej toliko začanjojo v ta svet in jim je tako malo za onega mar?"

"Dobro, ampak duhovniki nam pravijo, da je vera v nevarnosti."

"Jaz vam pa povem, da ni verava v nevarnosti, temveč slab človek je v nevarnosti v naši državi. Duhovniški talar še ne dela poštenega in pravega človeka. Kaj pravite za tistega frančiščana, ki je na Hrvatskem med vojno pokljal 1200 ljudi in jih je dal pobiti potem kot komandant taborišča Jasenovac še 40.000! Naša oblast ne zapira duhovnikov, temveč fašiste! belogardistične in ustaške zločince, ki se skrivajo pod duhovniškim občalom. Še noben duhovnik, ki je stal vsaj mirno ob strani, pa ni bil preganjelan. Še celo pa ni bil preganjelan, če je pokazal vsaj malo dobre volje za sodelovanje z ljudstvom, ki se bori za pravčneje in lepo bodočnost."

Tako smo se pomenile. Z množimi ženami sem se pogovorila. Škoda, da se ne morem tudi z vami, drage bralke, ki prebirate moje vrstice.

Pa sem prepričana, da boste vedele za pravo pot tudi brez moje pomoči.

"(Kmečki glas, Ljubljana.)

SEJE SANSOVE PODRUŽNICE ŠT. 1

Detroit, Mich. — Letna seja podružnice št. 1 SANSA bo v nedeljo 12. januarja ob 3. popoldne v Slovenskem narodnem domu, 17153 John R. Izvolili bomo nov odbor z aletom 1947. Dolžnost vseh članov, članic, vseh zavednih rojakov in rojakinj je, da se te vzamejo seje udeležje. SANS se potrebuje našo gnotno in moralno pomoč. Vztrajajmo vse v našem požrtvovalnem delu za naš narod v starci domovini in tu v Ameriki.

Preveč "levičarskih sodnikov"

Senator Willey, republikanec iz Wisconsina, pravi, da se je v 14 letih demokratske administracije nabralo v sodne službe preveč "levičarjev" in odslej pa se bo moralno upoštevati na izpraznjena mesta "desnicarje".

Podružnica SANSA št. 1 SANSA je priredila večernico v Kongresu, ki je bila naša boljša nepopisno pregnana.

Organizacije v Chicagu in okoliški, ki žele imeti svoje prirede označene v tem seznamu, naj nam sporoči podatke, enako tudi popravke v slučaju pomenot.

Pioner št. 559 SNPJ, slavnost in banket v počast članom veteranom v soboto 11. januarja v Lawndale Masonic templu, 23rd & S. Millard Avenue.

OUR FOREIGN POLICY IN CHINA

A year ago, we praised Mr. Truman's directive on China as bold and constructive. It is impossible to be similarly enthusiastic about the 1946 version of that statement, issued last week. While it shows that Washington has not weakened in its desire to promote a democratic solution in China, nothing in it is calculated to hasten such a solution. Some dramatic gesture was needed to break the logjam at Nanking, but the President's statement offers little except a long-winded defense of American policy. Only one new fact is disclosed: the Chinese government has not been permitted to avail itself of the \$500,000,000 credit granted some months ago—presumably because of its failure to set up a unified government. The beneficial effect of withholding financial support is offset, however, by the admission that other kinds of assistance, amounting to some \$1,466,000,000, have been given since V-J Day. The President fails to recognize the stubborn fact that our policy of friendly mediation, however soundly conceived, has failed. While some satisfaction may be derived from Chiang Kai-shek's dramatic intervention at the National Assembly to prevent the right wing from reinstating the totalitarian 1936 draft of the constitution, the chance of ending civil strife through one-power mediation is slight. Because of the scale of American assistance to the Kuomintang, General Marshall has forfeited the confidence of the Communists and the Democratic League and convinced right-wing Kuomintang leaders that distrust of Russia will force the United States to support Nanking at all hazards. A modest reason for hope is provided in a suggestion which has been advanced by Senators Murray and Flanders with the backing of a number of Far Eastern experts. They propose mediation in the Chinese struggle by the United States, Great Britain, and the Soviet Union. While Nanking is understandably cool to the idea, the present moment would seem to be especially propitious for pressing it.—The Nation.

PLENTY AND DEMOCRACY

Socialists have been linking the words "plenty and democracy" together so long that they are likely to give only casual consideration to the significant of those twin terms.

The fact is that the American people must—simply must!—have an abundance standard of living if they are to escape the necessity of resorting to a dictatorship to save the class relationship under which owners are able to collect a portion of what workers produce.

An optimistic office visitor stated the case for us the other day when he asserted: "We just must have a lavish standard of living; otherwise the capitalist system can't find markets for the great flood of goods that modern machinery will be able to produce when we once get going."

We agree with our visitor. The American people must have the ability to buy and use the products of American industry—if the capitalist system is to be able to function within a democracy. Otherwise there will be another great depression of record-making and democracy-breaking proportions.

But the "otherwise" is not an impossibility. We had a depression that started in the Hoover era and lasted until the demands of war created a need for human labor. We can have another depression—one that will last until the workers are forced to trade their personal freedom and their democratic forms for the bread of social security.

We make a mistake when we imagine that the owners of our economy are irrevocably committed to established political forms. What they really want to keep is not democracy, but the ability to make workers produce surpluses for the benefit of owners. They'll sacrifice democracy if that is what is necessary to preserve their power and their profits.

Also we err when we believe that workers would forever hold fast to freedom. They'll sell themselves and their liberty when the pressure of poverty is applied; they'll follow a "fuehrer" a few years hence with no less reluctance than they manifested when they gave the father of the New Deal a clear road to go where he pleased.

People don't always ask for plenty. Sometime they can be pacified with doles. When the next depression comes American workers had better be ready with the organized political power to run the industries for use instead of for profit. Otherwise there again will be some leader from the ranks of the exploiters to beguile hungry millions with bread, circuses and slavery.—Reading Labor Advocate.

Responsibility in Crisis

There always follows in the wake of war terrific impact of conflicting interests, increased because of opportunity for change. Social and political upheavals have frequently occurred in these transitional periods.

Against the conflict of opposing conceptions of a way of life in the United Nations which we are witnessing, we have a similar conflict in our domestic economy. We had made great progress before the war in extending opportunities for economic betterment to all groups and in establishing the idea that workers as well as those managing business had a right to negotiate a contract stipulating terms under which work was performed. The reactionaries now seek to establish arbitrary instead of democratic government for workers. The permanent trends in history are for greater freedom for more people. Neither political nor economic despots can permanently stop development toward this end. But whether progress is constructive or bloody depends upon how deeply there is imbedded in the minds and hearts of all an appreciation of the dignity of every human person as well as responsibility for honesty in all our dealings.—American Federationist.

KEEPING OUT THE NEWS

Except for newspapermen, there is no class of wage-earner so wretched that its strikes go unnoticed in the press. Striking coal-miners, teachers, grave-diggers, and pearl-divers all have their day in the papers, even if it isn't a good day; but let the men who make the papers walk out and a blanket of silence envelops them that would send a press agent to an early grave. A case in point is the strike of Newspaper Guildsmen against J. David Stern, publisher of the Philadelphia Record and the Camden Courier-Post. Soon after the strike was called, the publisher stated his case not only in his own papers, put out by a skeleton staff of executives, but through paid advertisements in the Philadelphia Inquirer and the Evening Bulletin. Both these journals have refused to accept advertisements setting forth the Guild's reply. The strike has been made by violence and police brutality that are normally page-one copy for any paper, and in the Stern papers fuel for trenchant and crusading editorials as well. But in the case of the Guild strike such incidents have been ignored by the Philadelphia press or given a stick on page six. Local radio stations, controlled by the

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR



Cooperative Ignorance

Most members of cooperatives don't know what their cooperatives are all about.

That blunt statement is the conclusion that must be drawn from a survey of co-op members reported on at this year's American Institute of Cooperation.

It was found, for example, that in one large cooperative one-third of the membership did not know about three out of 10 major services offered by their business. In another big co-op, only 21% of the men members knew how membership was obtained. Only three percent knew how the board of directors of the central organization was elected and only 24% knew how the general manager was selected.

But that's not all.

To see whether the members knew anything about the principles on which cooperatives operate, 10 "true or false" statements were presented. Sixty percent of the members did not even try to answer the questions.

This revelation of, shall we say, cooperative ignorance is something to be concerned about. It represents a threat to true cooperative progress far more potent than Ben McCabe and his National Tax Equality Association.

Apparently, cooperatives have been prospering and growing big with sales and savings. But unless cooperative understanding keeps pace with the swelling figures on the operating statement, look out. The co-ops may get into the big business class, but it won't be democratically controlled, it won't really be working in the public interest; it won't be a real cooperative. It will only be Big Business.

A thin line, in many cases, separate a cooperative business from an ordinary profit business. That thin line is named Cooperative Education.

It's high time for co-op members to become aware of that line. It's high time for them to know the facts of cooperative life.

Cout it be, for example, that lack of cooperative education is one reason accounts receivable have been mounting so dangerously in co-op after co-op within the past year or two.—Midland Cooperator.

Will Rubber Moguls Squeeze Us Again?

After Pearl Harbor, the Japs cut off our supply of "natural" rubber from the Far East. As a result, Uncle Sam nearly lost the war before he could produce "synthetic" rubber, and car owners had to patch and re-patch their tires until they were dangerous wrecks.

That situation, according to a new Twentieth Century Foundation report, was caused by two kinds of "cartels," or international "trusts":

1. The International Rubber Regulation Committee, set up in 1934 by the governments of Britain, India, The Netherlands, France and Siam. Its purpose was to prevent expansion of rubber production, regardless of the growth of demand, so that prices could be kept high.

"Even after the outbreak of the war, in 1940, the committee permitted rubber-producing areas to export only a fixed quota. At the end of 1940, world stocks of rubber were reduced to less than a five months' supply."

2. "At the beginning of the war, America's synthetic rubber production met only 1 per cent of her requirements," because of another cartel.

That was "a series of alliances between the I. G. Farbenindustrie of Germany and two leading American corporations," one of which was Standard Oil.

Now that the war is over, will these two international cartels, and others, resume doing business at the same old stand? If the State Department is not restrained by the Congress and the Executive, that question will be answered in the affirmative.—Labor.

FARM INCOME AT PEAK

Farm income for 1946 will break all records, says the Agriculture Department. For the first 11 months, the total was \$21,600,000,000, 13 per cent above the same period last year.

At the same time, the Labor Department reveals that retail food prices reached the highest point on record. The other "peak" was in June, 1920, after World War I.

EMBARRASSING, ISN'T IT?

Business received a rude shock from one of its own publications. It was Factory, a McGraw-Hill organ, which made a survey of what the factory worker really thinks about union behavior and industry earnings.

While the answers were obviously "loaded" when the workers had to give opinions about their individual bosses, the survey apparent-

ly secured a fairly accurate measure of workers' opinions about wages and prices in general.

Many workers hedged on opinions about bosses' and stockholders' incomes. Most of those with opinions thought bosses and stockholders were getting too much, and they were frank in stating that:

1. Their own firms could give workers a wage increase without raising prices. The answers: 76 per cent yes, 8 per cent no, 16 per cent don't know.

2. All industry could give workers wage increases without raising prices. The answers: 65 per cent yes, 20 per cent no, 15 per cent don't know.

3. Father—Now, son, tell me why I punished you?

Son—That does it. First you pound the life outa me and now you don't know why you did it!

IN THE WIND

From THE NATION

Beat the yolks of a dozen eggs: "Errors and sophistries," a professor of philosophy of Boston College recently told a group of educators, "are supported by big names whose prestige the devil has carefully built up—names like Russell, Whitehead, Dewey, Kant, Hume, Bergson, Freud, Marx, Einstein, Bridgman, and their like."

Add one cup of sugar: Institutional advertisement of the State of Mississippi in a recent New York Times: "Come to Mississippi! You will find a friendly, cooperative spirit. Bring the family."

One pint of brandy: Recently discovered advertisement in an old issue of Architectural Forum: "Wire Your Houses for Electric Ranges! Electric Range is 2-to-1 Choice Among Upper Two-Thirds of White Farmers."

One pint of rye: A Citizens' Committee "to represent public interest" was appointed by Mayor Beach of Oakland, California, during the recent general strike. Its members were the publisher of the local Hearst paper, a political boss, the president of the Oakland Chamber of Commerce, a bank president, a former president of the Oakland Key System bus line, two department-store general managers, and the president of the United Employers of Oakland.

Beat the egg whites and fold in: From the leading editorial in the Pittsburgh Press, a Scripps-Howard newspaper, on the morning the coal strike ended—"John L. Lewis surrendered. Appropriately enough, it was the fifth anniversary of the attack on Pearl Harbor."

Add one pint (86 cents' worth) of whipped cream: "Emotional impact that lingers long," reads an advertisement for a new French movie version of "Carmen." "Passion abundant . . . Lusty as you could wish . . . French dialogue . . . English subtitles . . . Released by Superfilm . . . The Stirring Screenplay of Merimee's Classical Story . . . starring Viviane Romance . . . (Background music by Georges Bizet)."

Sprinkle with nutmeg: Bobby Sox Smith, a hero of Okinawa from Queens, New York, told a New York Times reporter he needed a some. Smith and his wife have been angling for the apartment of Gerhard Eisler, the alleged American Communist leader who is now under investigation by the FBI. Eisler happens to live in the same building as Smith's parents. "But," Smith told the Times man, "his wife is still there. Besides, some of the FBI men who've been tailing him want that apartment, too."

Chill and serve: "Animals in the zoo," says Dr. George M. Uhl, Los Angeles health officer, "have better housing than some of Los Angeles' human residents." Happy New Year!

EDUCATOR DEFENDS AMERICAN YOUTH

Thank heaven! At last a man has been found with the necessary courage and intelligence to defend the youngsters of today.

"A lot of nonsense has been written and spoken about the juvenile delinquency problem," says Dr. Hobart M. Corning, superintendent of schools in Washington, D. C. "Modern youth has high standards, is honest, industrious and brutally frank and outspoken."

He was addressing a meeting of the District Bar Association appointed to study juvenile delinquency.

Of course, there are plenty of vicious boys and girls to be found in all sections of the country. The same was true 20 years ago, 50 years ago, 100 years ago. However, taking it by and large, America has never been blessed with a higher percentage of decent, dependable, intelligent boys and girls. We should thank God for that instead of spending so much time debating the sins of this generation.—Labor.

BETTER CHECK UP

Woman on telephone: "I sent my little boy to your store for two pounds of plums, and I got only a pound and a half. Your scales must be wrong."

Fruit dealer: "My scales are all right, madam. Have you weighed your little boy?"

Son—That does it. First you pound the life outa me and now you don't know why you did it!

It is not work that kills men; it is worry.—Henry Ward Beecher.

Which Way, 1947?

Hidden away in most of the papers, at the turn of the year, are numerous little items that furnish guideposts for anyone who wants to make intelligent predictions for 1947.

Here are a few news headings from two or three papers picked at random:

"Retail Food Prices Highest Ever."

"Corporate Dividends Up 12.6 Per Cent."

"Cost of Living Index Soars to New Peak."

"Profits After Taxes at Record High."

"House Group Says Monopoly Gained in War and Demands New Curbs."

Everything is high as a kite, except wages. Average weekly wages have dropped away down since January 1945 and real wages have been cut by nearly a fourth.

More prominently displayed in the same papers are other news items indicating what various big-shots think should be done in 1947 about this lopsided situation of inflated prices, inflated profits, deflated wages and increased big-business monopoly.

We read daily frenzied warnings from leaders of the Natl. Association of Manufacturers and Chamber of Commerce and every Wall Street who can get his name into print, that the country will go to hell if wages are allowed to catch up with the increased living costs.

Politicians like Harold Stassen, Senators Taft, Ball and Smith, and many others, join the chorus opposing wage increases.

Senator Taft says that what the country needs is "not higher wages but lower prices"—this from the man who led the fight in Congress to wreck price control and to raise living costs to their present inflationary level—from the bitterest enemy of the CIO's fight to keep prices down!

If all this sounds rather negative, it takes little further searching through the papers to find the positive recommendations of most of these gentlemen.

What do they propose to do about the undue share of the national wealth that is being diverted from the consumption of the masses to the savings of the wealthy?

"Tax relief" for business and the well-to-do, is their answer, at the expense of social measures for the benefit of lower-income groups.

What do they propose to do about growing big-business monopoly—as shown by the report of a subcommittee of the House Committee on Small Business that 200 corporations now own more than 50 per cent of all the country's non-financial corporations—monopoly that is choking the little fellow and throttling the competition that might bring down prices?

Go after the unions as a "labor monopoly," is their answer. Emasculate or scrap the Wagner labor relations act. Pass anti-union laws. Do everything possible to weaken the workers bargaining power for higher wages.

As to prices, do the OPA wreckers, who now claim to favor lower prices, propose any steps to bring them down? Oh, no. On this, though not on bargaining for higher wages, nature should be allowed to take its course. The workers "should wait patiently for prices to fall."—The CIO News.

LOOKING AHEAD

By Len De Caux

(This is a nasty-tasting after-Christmas story—a bromo-seltzer for those who had too much sweet stuff.)

The snow was coming down in great gobs. The wind was slapping it into the faces of the passers-by, hurrying to shelter.

The church bells were pealing carols. The streetcar bells were clangeling curses. The cash-register bells were ringing up profits.

But Tiny Tim paid no attention. With threadbare coat pulled tight, hands blue and nose red, he stood transfixed, while melting snow seeped through his thin shoes.